

Nieuws

| News

Deze rubriek is een kroniek van wiskundige activiteiten in Nederland. Toekomstige activiteiten worden aangekondigd en van voorbije activiteiten wordt verslag gedaan. Wilt u uw aankondiging of verslag in deze rubriek geplaatst zien? Stuur dan uw bijdrage (± 350 woorden, zo mogelijk met illustratie) naar naw@math.leidenuniv.nl. De redactie behoudt zich het recht voor berichten te weigeren of in te korten.

De roerige jaren zestig

Symposium VIII van de Historische Kring Reken- en Wiskunde Onderwijs heeft als thema *De roerige jaren zestig – van moderne wiskunde naar realistisch wiskundeonderwijs*. Het symposium wordt gehouden op 25 mei 2002 in de Hogeschool Domstad te Utrecht (Koningsbergerstraat 9) van 10.15 tot 16.00 uur. Sprekers zijn:

- Jan van Maanen, die Adri Treffers interviewt over *Het didactische gedachtegoed van Hans Freudenthal*
- Edu Wijdeveld, *Ontstaan, werkwijze en effecten van de Commissie Modernisering Leerplan Wiskunde en het Instituut Ontwikkeling WiskundeOnderwijs (de jaren 60–70)*
- Henk Schuring, *Reflectie op 25 jaar vernieuwingen in het Voortgezet Onderwijs*
- Lieven Verschaffel, *Reflectie op 25 jaar vernieuwingen in het Basis Onderwijs*

Deelname door overmaking van €20 op giro 4657326 tnv HKRWO te Amsterdam (koffie, thee en lunch inbegrepen). Inlichtingen bij Ed de Moor; 020-6121382, 030-2611611 of e.demoor@fi.uu.nl

Advanced Decision Making

De Wim Bogers Stichting organiseert op donderdag 16 mei 2002 *Advanced Decision Making*, een congres dat is gewijd aan de rol van kwantitatieve modellen in de praktijk, en dat plaatsvindt op de Katholieke Universiteit Brabant te Tilburg.

Doel van het congres is een kritische blik te werpen op het gebruik van kwantitatieve modellen binnen de econometrie en operations research. Daarbij zal worden ingegaan op het ontstaan van modellen. De rol die modellen in de praktijk spelen zal worden toegelicht en daarnaast zal besproken worden welke factoren modellen tot een succes maken en welke juist niet. Ook zal het toekomstperspectief van het gebruik van modellen worden behandeld.

In het ochtendprogramma zal in een viertal lezingen een wat algemenere kijk worden gegeven op het thema door de volgende sprekers: dr. G. Alberts, coördinator Wetenschap en Samenleving-programma aan de Katholieke Universiteit Nijmegen, dr. F.J.H. Don, directeur van het Centraal Planbureau, prof.dr. F.A. van der Duyn Schouten, Rector Magnificus aan de Katholieke Universiteit Brabant en dr. A.H.G. Rinnooy Kan, lid van de Raad van Bestuur van ING Groep N.V.

In het middagprogramma zullen tijdens parallelsessies sprekers van bedrijven de rol toelichten van kwantitatieve modellen die bij het betreffende bedrijf spelen. Ter afsluiting van de dag zal er een forumdiscussie plaatsvinden onder leiding van de dagvoorzitter prof.dr.ir. D. den Hertog, hoogleraar besliskunde aan de Katholieke Universiteit Brabant. Meer informatie: <http://www.wbscongres.nl> *Peter Hulshof*

Nederlands Mathematisch Congres 2002

Op 4 en 5 april 2002 zal in Eindhoven het 38ste Nederlands Mathematisch Congres plaatsvinden. De vier hoofdsprekers zijn L.A. Peletier (Leiden), M. Aizenman (Princeton), G.J. Woeginger (Twente) en A. Blokhuys (Eindhoven).

Slechts een keer per zes jaar worden zowel een Beeger-lezing als een Brouwer-lezing gehouden. In Eindhoven zullen Poonen en Aizenman de respectievelijke eer hebben. Maar het congres wordt ook om andere redenen bijzonder. Zo zullen we aio's vragen een presentatie te geven voor een groter publiek dan gebruikelijk in een tijd die korter is dan

gebruikelijk. Een papieren versie van het aanmeldingformulier zat bij het vorige nummer. Voor actuele informatie en aanmelding kunt u op internet terecht: <http://www.win.tue.nl/nmc2002> *Arjeh Cohen*

Museum voor Escher in Den Haag

Op 5 oktober 2002 zou op initiatief van het Gemeentemuseum Den Haag een Fotomuseum en een Escher Museum worden geopend. De gemeente Den Haag en het Gemeentemuseum hebben hun plannen gewijzigd en gisteren bekendgemaakt dat er een museum geheel gewijd aan het werk van Escher zal worden gevestigd in Het Paleis, Lange Voorhout 74. Dit gebouw was tot voor kort het werkpaleis van koningin Beatrix en is op dit moment in gebruik voor de expositie van werk van Escher (tot 24 maart). Om het werk van de graficus M.C. Escher naar behoren te kunnen conserveren, betaalt de gemeente een klimaatinstallatie van €450.000.

De anderhalf jaar geleden aangetreden directeur Wim van Krimpen en de gemeente Den Haag geven echter de voorkeur aan een centrale locatie voor de publiekstrekker Escher. De vorige directeur van het Gemeentemuseum, Hans Locher, was in 1968 de eerste die het werk van Escher als 'kunst' aan het publiek presenteerde. Daarop besloot Escher zijn collectie in bruikleen te geven aan het museum. Een deel daarvan is later aangekocht. *bron: Gemeentemuseum Den Haag/NRC Handelsblad*

Onderwijsvisitatie wiskunde

Afgelopen najaar en winter hebben de bezoeken in het kader van de onderwijsvisitatie wiskunde plaatsgevonden. De negen universiteiten en tien opleidingen (aan de VU naast wiskunde en statistiek ook bedrijfs-wiskunde en -informatica) zijn beurtelings bezocht.

Universiteit Utrecht beet het spits af op 4 en 5 oktober, als laatste werd de Universiteit Twente bezocht op 14 en 15 februari. Ieder bezoek aan een opleiding werd ingevuld met gesprekken met groepen studenten, afgestudeerden, studenten en stafleden die actief zijn bij de kwaliteitsbewaking van het onderwijs, docenten, studieadviseurs en opleidingsmanagement. Daarnaast bekeek de commissie onderwijsmateriaal, las ze afstudeerscripties en bezocht ze faciliteiten. Tijdens een diner met gezaghebbenden bij de opleiding en aan de universiteit kon de commissie zich op informele wijze nog een extra beeld vormen.

De visitatiecommissie bestaat uit prof.dr. J.H. van Lint (emeritus TUE, voorzitter), prof.dr. F. Takens (emeritus RUG, vice-voorzitter), prof.dr. H. Kwakernaak (UT), prof.dr. A van Streun (RUG, didactiek wiskunde en natuurwetenschappen), prof.dr. J. Wessels (TUE) en mw. A.L.M. de Theije (student wiskunde UL). Zij heeft op basis van zelfstudies van de opleidingen en de bezoeken een eerste mondeling verslag gegeven aan iedere universiteit, en zal voor de zomer komen met een openbaar schriftelijk verslag en conclusies. *Geertje Hek*

Wiskunde Scholen Prijs 2002

De Wiskunde Scholen Prijs is ingesteld om scholen te stimuleren met hun sterke punten op het gebied van wiskundeonderwijs naar buiten te treden.

Alle scholen voor voortgezet onderwijs kunnen meedingen naar deze prijs. Er zijn drie categorieën waarin een school een prijs kan winnen: de categorie basisvorming (klas 1 en 2), bovenbouw vmbo (klas 3 en 4) en havo/vwo (de klassen 3 t/m 6). Scholen die meedoen dingen mee naar de hoofdprijs van €2000. Daarnaast is er voor elke categorie een eerste prijs van €1000 te winnen. Doel van deze prijs is om goede initiatieven binnen wiskundeonderwijs zichtbaar te maken voor iedereen. De prijsuitreiking vindt plaats op 5 april tijdens het Mathematisch Congres in Eindhoven.

De Wiskunde Scholen Prijs is een onderdeel van het WisKids project, een gezamenlijk initiatief van wiskundig Nederland. Doel van WisKids is het bevorderen van enthousiasme voor wiskunde bij jongeren, het imago van wiskunde verbeteren en belangstelling voor de exacte vakken bevorderen. Partners in WisKids zijn Ratio (KUN), STW/NWO, NVvW, Vierkant voor Wiskunde, Pythagoras, Wiskunde Olympiade, Freudenthal Instituut. WisKids werkt samen met APS en SLO. Financieel is WisKids mogelijk gemaakt door OC&W, Axis, FME-CWM. De Wiskunde Scholen Prijs wordt mede gesponsord door de NOCW. Meer informatie: <http://www.fi.uu.nl/wiskids> *Heleen Verhage*

Eurodiffusie-experiment

Duitsland produceert met 35,4% verreweg de meeste euromunten. Zijn in de loop van volgend jaar de muntjes in onze portemonnees voor een derde deel van Duitse oorsprong? Het wetenschapsmagazine Natuur & Techniek en de Studiegroep Wiskunde met de Industrie beginnen op 1 januari 2002 een uniek experiment om de wiskunde van de verspreiding van euromunten te toetsen, in samenwerking met Nederlandse en Vlaamse scholen. Leerlingen gaan maandelijks inventariseren hoeveel buitenlandse munten zij op zak hebben.

De verspreiding van de nieuwe euromunten in twaalf EU-landen en drie Europese dwergstaatjes biedt kansen voor een bijzonder experiment, dat nooit meer herhaald kan worden. Is het mogelijk om aan de hand van peilingen het komende jaar conclusies trekken over het Europese geldverkeer? Natuur & Techniek zal komend jaar hierover regelmatig publiceren.

De Studiegroep Wiskunde met de Industrie wordt in 2002 georganiseerd door het Centrum voor Wiskunde en Informatica (CWI) en de Universiteit van Amsterdam. In februari 2002 buigen zo'n zestig wiskundigen uit heel Nederland zich een week lang over praktische problemen uit het bedrijfsleven en de industrie. Meer informatie: <http://www.wiskgenoot.nl/eurodiffusie>

bron: Natuur & Techniek/Studiegroep Wiskunde met de Industrie

Euler Society

Op 15 april 2007 wordt de driehonderdste geboortedag gevierd van Leonard Euler (1707–1783). Deze verjaardag zal niet onopgemerkt voorbijgaan, want onlangs is de Euler Society opgericht. Dit genootschap stimuleert wetenschappelijke onderzoek naar leven, werk en invloed van Euler. Deels betreft dit geschiedkundig onderzoek naar de ontwikkeling van de wiskunde in de setting van de Verlichting, de opkomst van Rusland en Pruisen als Europese grootmachten en de groei van koninklijke wetenschappelijke academies. De Euler Society stimuleert verder modern onderzoek dat voortbouwt op Eulers gedachtengoed. Er zullen Engelse vertalingen uitgebracht worden van selecties van zijn geschriften, waaronder brieven en aantekeningen.

Een van de eerste activiteiten is de Euler 2K+2 conferentie, van 4 tot en met 7 augustus 2002, in Rumford, Maine (USA).

bron: <http://www.eulersociety.org>

Math in the Movies I

De *Hollywood Foreign Press Association* heeft vier 'Golden Globe awards' toegekend aan de film *A Beautiful Mind* van Ron Howard, voor de beste film, de beste acteur (Russell Crowe), de beste vrouwelijke bijrol (Jennifer Connelly) en het beste scenario (Akiva Goldsman). De film is genomineerd voor acht Oscars.

A Beautiful Mind is een menselijk drama geïnspireerd op het leven van wiskundige en Nobelprijswinnaar John Forbes Nash jr. en gedeeltelijk gebaseerd op de biografie *A Beautiful Mind* van Sylvia Nasar.

John Forbes Nash jr. heeft het allemaal meegemaakt: van de neugten van het leven als beroemdheid tot de depressie van een roemloos bestaan. John Nash is een wiskundig genie die aan het begin van zijn carrière ongelooflijke ontdekkingen doet. Hij staat op het punt om internationaal door te breken, maar de knappe en arrogante Nash valt diep als zijn geestelijke gezondheid het laat afweten. Nash wordt gedwongen zichzelf terug te vinden. Die weg is hard, pijnlijk en enorm aangrijpend. Na vele jaren van strijd overwint hij zijn ziekte en wint uiteindelijk zelfs de Nobelprijs.

bron: *United International Pictures*

Keuze voor profielen stabiliseert

In de vierde klas van het vwo is er net als op het havo sprake van een stabiliserend keuzepatroon: 53% kiest voor een maatschappijprofiel en 47% voor een natuurprofiel. Deze cijfers en cijfers betreffende vakkeuze, zittenblijven, en slagen/zakken zijn te vinden in het verslag

van de eerste peiling van schooljaar 2001-2002 in het kader van de monitoring tweede fase, dat staatssecretaris Adelmund onlangs naar de Tweede Kamer heeft gezonden.

De maatschappijprofielen blijven iets meer dan de helft van de leerlingen trekken (53%), de natuurprofielen iets minder dan de helft (47%). Ook kan geconstateerd worden dat op scholen die het onderwijs in de 4e klas in stromen organiseren een hoger percentage leerlingen voor de natuurprofielen kiest dan op scholen die leerlingen meteen hun profiel laten kiezen. Er is enige verschuiving zichtbaar van Natuur en techniek (NT) naar Natuur en Gezondheid (NG): in kleine stapjes loopt NT iets terug (van 21% twee jaar geleden naar 17% nu) en neemt NG iets toe (van 28% twee jaar terug, via 29% vorig jaar naar 30% nu). De verklaring wordt gezocht in de veranderde instroomeisen van het hoger onderwijs. Economie en Maatschappij blijft het populairst: 35% van de leerlingen kiest dit profiel. Cultuur en Maatschappij wordt net zoals in vorige jaren door zo'n 20% van de leerlingen gekozen.

De vroege starters met de tweede fase structuur op het vwo brachten in 2001 hun eerste lichte nieuwe stijlers naar het tweede fase-examen. Die eerste lichte deed het buitengewoon goed: het slagingspercentage was gemiddeld 92,9%, terwijl deze scholen vorig jaar (oude stijl) een slagingspercentage van 90,0% kenden. De late starters hadden met hun laatste lichte een slaagpercentage van 90,8%. Bijna een procent hoger dan vorig jaar. Van deze gezakten oude stijl doet 44% volgend jaar opnieuw examen op de eigen school en 46% probeert een diploma op het voortgezet algemeen volwassenen onderwijs (vavo) of het particulier onderwijs te halen. Over een overstap naar het vavo zijn vaak (regionale) afspraken met een ROC gemaakt. De overstap naar het vavo is in veel gevallen door de scholen zelf gestimuleerd.

De scholen zijn zeer tevreden over de slaagpercentages, maar zijn er niet zeker van of dit centraal examen representatief was en ze twijfelen of ze zelf misschien te voorzichtig zijn geweest met de doorstroom. Kortom, zij weten niet of dit slagingspercentage iets zegt voor de toekomst.

bron: *Wiskunde-brief*

Math in the Movies II

Vanaf 31 januari van dit jaar draait er nóg een film met een wiskundig motief. Het betreft de door Mick Jagger geproduceerde film *Enigma*. In de hoofdrol staat een jonge wiskundige Dougray Scott, die door de Britse geheime dienst in 1943 wordt ingehuurd om de Enigma-code te breken waarmee Duitse U-boten met hun hoofdkwartier communiceren. Dat lukt hem aanvankelijk, maar snel daarna wordt de Enigma-code veranderd. Is er een verrader in het spel? En wat heeft de mysterieuze verdwijning van zijn collega en ex-geliefde Claire (Saffron Burrows) hiermee te maken? Scenarioschrijver Tom Stoppard, die een Oscar won voor *Shakespeare in love*, bewerkte de bestseller van Robert Harris en de regie was in handen van Michael Apted (*Extreme measures*, *The world is not enough*).

bron: *de Filmkrant*

Eredoctoraat Brezis in Leiden

Op de 427-ste Dies Natalis van de Universiteit Leiden (8 februari) 2002, is aan Haim Brezis een eredoctoraat verleend.

Professor Haim Brezis is hoogleraar wiskunde, in het bijzonder op het gebied van de mathematische analyse en de differentiaalvergelijkingen. Hij werd in 1944 geboren in Frankrijk, studeerde en promoveerde aan Paris VI en kreeg er na zijn promotie een positie aangeboden: eerst als Maître de Conférences, daarna in 1976 als hoogleraar. In 1988 werd hij tevens hoogleraar aan Rutgers University in New Jersey, VS. Sinds 1997 is hij lid van het prestigieuze Institut Universitaire de France.

Het onderzoek van Brezis bevindt zich op het grensgebied van de abstracte analyse en de studie van niet-lineaire differentiaalvergelijkingen. Daarbij gaat het veelal om vergelijkingen die hun oorsprong hebben in de fysica, de mechanica of de meetkunde. Doel van zijn onderzoek is het ontwikkelen van nieuwe wiskundige methoden, vaak geworteld in abstracte wiskunde zoals functionaalanalyse en topologie, om inzicht te krijgen in deze niet-lineaire vergelijkingen en zo, indirect, in deze concrete problemen.

In de tweede helft van de vorige eeuw heeft er een stormachtige ontwikkeling plaats gevonden in het ontwerpen van wiskundige begrippen en methoden voor de analyse van niet-lineaire problemen. In deze ontwikkeling heeft Brezis een sleutelrol gespeeld. Het ging daarbij zowel om de theorievorming, in het bijzonder het formuleren van de juiste, nieuwe wiskundige problemen, als om het oplossen van deze problemen. Aan beide aspecten heeft hij baanbrekende bijdragen geleverd. Als voorbeeld noemen we zijn werk aan de niet-lineaire *Ginzburg-Landau* vergelijking, die onder meer centraal staat in de studie van vloeibaar Helium, dat heeft geleid tot een omvangrijk stuk nieuwe wiskunde.

Het werk van Brezis heeft overal ter wereld erkenning gekregen, door prijzen, eredoctoraten en lidmaatschappen van Akademies, waaronder de Academie des Sciences in Parijs en de American Academy of Arts and Sciences. Voorts is hij honorair hoogleraar aan de Academia Sinica en de Universiteit van Fudan. Sinds de oprichting in 1997 is Brezis lid van de Wetenschappelijke Adviesraad van het Lorentz Center, het centrum voor wiskunde, natuurkunde, sterrenkunde en informatica gevestigd te Leiden.

Bert Peletier

Nationale Wiskunde Dagen 2002

Op 1 en 2 februari 2002 vonden de Nationale Wiskunde Dagen plaats, net als vorige jaren in het Leeuwenhorst Congres Centrum in Noordwijkerhout. Het was de achtste keer dat dit sterke evenement georganiseerd werd. Het aantal deelnemers overtrof dit jaar voor het eerst ruim de 500, waarvan het grootste deel leraren in het middelbaar onderwijs. De NWD dragen op een essentiële wijze bij aan het versterken van de banden tussen het middelbaar en het hogere onderwijs, iets waaraan de wiskunde grote behoefte heeft.

De NWD worden georganiseerd door het Freudenthal Instituut. De organisatie van de NWD is elk jaar weer een grote uitdaging omdat het programma beoogt tegelijkertijd informatief, inspirerend en onderhoudend te zijn. Ook dit jaar is dat weer ruimschoots gelukt. De vier plenaire lezingen werden dit jaar verzorgd door Rineke Verbrugge, Aad Goddijn, Robin Wilson en Hugo Brandt Corstius.

Rineke Verbrugge (Groningen) vertelde over de epistemische logica, een tak van de logica die zich bezighoudt met redeneren over kennis. Aan de hand van een reeks van voorbeelden liet zij haar publiek met dit gebied kennismaken. Deze voorbeelden hadden een speltheoreti-

sche component, hetgeen tot soms verrassende argumenten aanleiding geeft.

Aad Goddijn (Utrecht) bracht een ode aan de cirkel door te verhalen over de centrale rol die cirkels spelen bijvoorbeeld in de Griekse sterrenkunde, in de gedichten van Dante, in satellietbanen en in de berekening van de daglengte. Een en ander werd met prachtige plaatjes en met een computerprogramma toegelicht.

Robin Wilson (Oxford) belichtte vele aspecten van Lewis Carroll (Charles Dodgson), zijn leven in Oxford, zijn fotografisch pionierwerk, zijn zeer uitgebreide correspondentie, maar ook zijn wiskundig werk, dat naast de algebraïsche meetkunde en de logica ook de studie van bijvoorbeeld 'stemstrategieën' betrof. De presentatie was typisch engels, dus geestig.

Hugo Brandt Corstius (Parijs) is van mening dat beunhazerij in de wiskunde niet mogelijk is, wat haar uniek maakt onder de wetenschappen, en dat wiskunde op haar best is wanneer ze nergens toe dient. Een rij van gemakkelijke meetkundige en literaire puzzels passeerden de revue, wat voor een ontspannen slotakkoord voor de NWD zorgde.

De parallelle sessies waren dit jaar gewijd aan de thema's meetkunde, kans en cultuur, wiskunde in een kritische maatschappij, economie, speelgoed, techniek en de praktijk in het VMBO. Daarnaast was er een parallelle sessie gereserveerd voor enkele losse bijdragen, waaronder twee workshops van (dit jaar Vlaamse) docenten. In deze sessies vonden vele prachtige lezingen plaats. De geïnteresseerde lezer wordt verwezen naar de website van de NWD: <http://www.fi.uu.nl/nwd>

De negende editie van NWD is gepland op 31 januari en 1 februari 2003. U bent van harte uitgenodigd. *Joop Doorman, Frank den Hollander*

Deelnemers van een parallelsessie op zaterdag

OR-Conferentie Lunteren

Voor veel mensen zijn Woudschoten en Lunteren niet meer dan kleine plaatsjes op de hei. Voor een aantal Nederlandse wiskundigen zijn het bedevaartsoorden, waar de jaarlijkse conferentie op hun vakgebied wordt gehouden. Zo convergeren de Nederlandse numerici jaarlijks naar Woudschoten, terwijl de stochastici zich elk jaar in Lunteren verzamelen. Ook de Nederlandse besliskundigen conferencieren dit jaar, alweer voor de 27e keer, in conferentiecentrum De Blijde Werelt in Lunteren. De conferentie werd georganiseerd door het Landelijk Netwerk Mathematische Besliskunde (LNMB) en telde in totaal zo'n 170 bezoekers, waaronder een vijftigtal promovendi.

Met name de buitenlandse gasten verleenden kleur aan de eerste twee dagen van de conferentie. Zo was er Philippe Toint (Universiteit van Namen) met een overzichtsverhaal over afgeleidevrije optimaliseringsmethoden, William Cook (Princeton University) gaf een overzicht en de laatste records op het gebied van het handelsreizigersprobleem en Ted Hill (Georgia Institute of Technology) lichtte het publiek in over de geschiedenis en de achtergronden van de wet van Benford, met toepassingen bij het opsporen van belastingfraude. Daarnaast waren

er parallelle lezingen van een tiental promovendi en een sessie met vijf-minutenpresentaties van Nederlandse onderzoekers.

De derde dag van de conferentie werd traditiegetrouw georganiseerd in samenwerking met het Nederlands Genootschap voor Besliskunde (NGB) en had als thema 'Capacity Management: How Operations Research models support decision makers'. Daarin werden allerhande verhalen gepresenteerd: hoe Rijkswaterstaat het capaciteitsprobleem op de Nederlandse wegen probeert op te lossen (Henk van Zuylen), hoe de Politie Gelderland omgaat met inzet van personeel bij urgente vragen (telefoontjes aan 112) en calamiteiten (Jos van Deursen), wat de Nederlandse Spoorwegen doet aan hun capaciteitsproblemen (Leo Kroon), hoe Connexion het vervoer van gehandicapten en bejaarden regelt (Henk Post) en hoe de gemeente Rotterdam omgaat met de planning van de tweede Maasvlakte (Maurits van Schuylenburg).

Hans Melissen

Afscheid van Spinoza

Het was een hele gebeurtenis toen NWO in 1996 de Spinozapremie toekende aan Johan van Benthem, voor zijn programma *Logic in Action*. De opwinding bij de start van zulke grote programma's staat in geen verhouding tot de dikwijls zwijgzame afsluiting. Dat wilde Van Benthem anders doen.

Op 20 december 2001, 5 jaar en twee miljoen gulden later, luidde hij het programma uit met een symposium in de Amsterdamse Agnietenkapel. Drie wijze mannen van buiten schetsten het veld waarbinnen participanten in het programma hun resultaten goed konden laten uitkomen. Hans Kamp (Stuttgart), Joseph Halpern (Cornell) en Peter Gärdenfors (Lund) gaven gedreven inleidingen in de domeinen van logica en taal, logica en rekenen en logica en cognitie. Vooral Hans Kamp, aan wie je goed kunt horen en zien dat hij jarenlang in Leeds heeft gedoceerd, hield een prachtige voordracht: een schijnbaar elementaire behandeling van de taalfilosofie, die een diepgaand inzicht verschafte in de huidige stand van het vak (pragmatics; bestuderen van structure of discourse).

Van de indrukwekkende lijst van deelprojecten die in vijf jaar tijd 186 rapporten en 23 boeken opleverden gaf het middagprogramma een bescheiden doorsnede te zien. Het was flitsend genoeg om een indruk te geven van bruisende activiteit en er ging genoeg mis om er geen gelikte show van te maken. Het programma varieerde van spectaculaire rekenaars met contextuele-informatie-zoek-algorithmes in de tak van computational logic tot kamergeleerden in de modale logica, die met nieuwe benaderingen nieuwe thema's aan de orde stellen (logic in communication). Niet iedereen wist dat even sprankelend over het voetlicht te brengen.

Mijn favoriet was Jan van Eijck die zich heeft toegelegd op de verbreding van de logica, speciaal gericht op de middelbare school. Ik heb een zwak voor de historische benaderingswijze in het boekje *Denkende machines: Computers, Rekenen, Redeneren* over logica en computers dat Jan van Eijck, Jan Jaspers, Jan Ketting en Mac Pauly dit voorjaar publiceren bij de AUP. Voor het hele project *Logic in Action* surfe men naar <http://www.illc.uva.nl/ia>

In zijn slotwoord gaf Johan van Benthem een bijbelse diepgang aan zijn behoefte tot verantwoording: "Gij zult uw talenten niet verspillen". Hij richtte zich in feite heel direct tot NWO-voorzitter Reinder van Duinen. De logica en taalfilosofie die hier wordt bedreven staat in een goede Amsterdamse traditie van Brouwer, Beth en Barth. Een project als dit brengt de traditie in een stroomversnelling. De logica heeft volgens Van Benthem een ontwikkeling doorgemaakt van het analyseren van wat

één wiskundige doet die een stelling bewijst, naar een 'multi-agent perspective'. Logici bestuderen tegenwoordig communicatie geleid door de vraag naar de betekenis van boodschappen tussen meerdere actoren. Het Spinoza-programma heeft een gemeenschap van onderzoekers gecreëerd, van logici die zich durven te storten op analyse van communicatie en social software. Het werk is veel meer dan vroeger interdisciplinair. Een project van deze omvang schept bovendien een eigen dynamiek waaruit weer nieuwe succesvolle projectaanvragen voortkomen.

Gerard Alberts

Reinder van Duinen (voorgrond) en Johan van Benthem tijdens het Spinoza-farewell-symposium

foto: Gerard Alberts

Eredocoraat Ian Macdonald

De Universiteit van Amsterdam heeft op 8 januari 2002, tijdens de viering van haar 370-ste Dies Natalis, eredoctoraten verleend aan de Engelse wiskundige Ian Macdonald, aan de Nederlandse kunsthistoricus Eddy de Jongh en aan Arthur Chaskalson, president van de Constitutional Court van Zuid-Afrika.

Ian Macdonald (1928) is werkzaam in de zuivere wiskunde, in het bijzonder de groepentheorie, de algebraïsche combinatoriek en de theorie van de speciale functies. Zijn werk wordt gekenmerkt door een hoge mate van oorspronkelijkheid en een welhaast onfeilbare intuïtie voor het stellen van fundamentele onderzoeksvragen. Macdonald is in kringen van wiskundigen beroemd geworden door onder andere zijn boek *Symmetric functions and Hall polynomials* en door de invoering van de Macdonald-polynomen. De impact van deze polynomen, zowel in de wiskunde als in de theoretische natuurkunde, is enorm gebleken.

Ian G. Macdonald begon zijn wetenschappelijke loopbaan in 1957 als docent wiskunde aan de University of Manchester. Tot aan zijn emeritaat in 1987 is Macdonald vele jaren professor geweest aan het Queen Mary College in Londen. Sinds zijn emeritaat is hij wetenschappelijk actief gebleven met publicaties en voordrachten.

bron: website KdV Instituut

Errata decembernummer 2001

Als auteur van de boekbespreking: *Symmetry Analysis of Differential Equations with Mathematica*, Nieuw Archief, september 2001, pagina 296 staat 'Peter J. Olver' vermeld. Dit moet 'Jan Sanders' zijn.

De introductie die voorafgaat aan de afscheidsrede van Floris Takens, *From chaos to early warnings*, Nieuw Archief, december 2001, pagina 317, bevat een storende drukfout. Er staat vermeld dat de workshop 'Global analysis of dynamical systems', gehouden van 25 to 29 juni 2001 in Groningen plaatsvond. Dit moet het Lorentz-centrum te Leiden zijn.

De eindredactie